

Værdierne gør forskellen

Frihed – under ansvar

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fælles om læring – plads til alle

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fundamentet – værdierne

Indhold

Indledning	3	1: Faglighed – kvalitet i undervisningen	11
Fundamentet – værdierne	5	– Faglighed er	
– Værdier i brug		– Læringsfokus	
– Værdierne gør forskellen		– Evaluering og vurdering	
		– Lærerne er skolens vigtigste aktiv	
		– Skolernes ledelser	
		2: Fælles om læring – plads til alle	26
		– Samvær, fællesskab og demokrati	
		– Lysten til at lære – trivsel og motivation	
		– Forskelligt udgangspunkt	
		3: Forpligtende fællesskaber – samarbejde	38
		– Forældre, der vil skolen	
		– Klassefællesskabet	
		– Bestyrelsen på privatskolen	
		4: Fortid og fremtid – tradition og fornyelse	48
		– Traditioner binder os sammen	
		– Det er svært at spå om fremtiden, men...	
		5: Frihed – under ansvar	54
		– Tillid er frihedens forudsætning	
		– Hvem har ansvaret?	
		Forening	63

Indledning

Denne publikation henvender sig til alle, der gerne vil vide noget mere om privatskolerne.

Privatskolerne er en del af en tradition – eller bevægelse – der tror på potentialet i uddannelse og i dannelse. Selv om privatskolerne er forskellige, er der alligevel nogle værdier og holdninger til det at være en skole, der går igen. Vi vil her uddybe, hvordan disse værdier kommer til udtryk i skolernes hverdag.

Privatskolerne står stærkt i disse år i popularitet blandt elever og forældre – og også når det kommer til konkrete resultater. Det lader til, at skolens værdier har

en væsentlig rolle at spille i forhold til, hvordan eleverne klarer sig fagligt. Danmarks Privatskoleforening har fået undersøgt en række medlemsskolars pædagogiske praksis med det formål at finde de faktorer, der gør disse skoler til højt præsterende skoler i forhold til elevernes faglige såvel som personlige og trivselsmæssige udvikling. Hvad er det i skolernes rammebetingelser, undervisningsmiljø samt værdimæssige og sociale kontekst, der skaber forudsætningerne for elevernes gode læringsresultater? Undersøgelsen er foretaget af Professionshøjskolen Metropol. Resultaterne af undersøgelsen er inddraget i denne publikation.

Danmarks Privatskoleforening vil gerne bidrage til dialogen om den pædagogiske og didaktiske udvikling af den samlede danske grundskole. Det er også vores håb, at vi herved kan kvalificere og nuancere den uddannelsespolitiske debat om de forskellige grundskoletilbud.

Danmarks Privatskoleforening

Frihed – under ansvar
Fortid og fremtid – tradition og fornyelse
Forpligtende fællesskaber – samarbejde
Fælles om læring – plads til alle
Faglighed – kvalitet i undervisningen
Fundamentet – værdierne

1

2

3

4

5

Fundamentet – værdierne

Værdi, angivelse af, hvordan noget vurderes kvalitativt eller kvantitativt, og samtidig en betegnelse for det, der bør fastholdes eller virkeliggøres.

Kilde: Gyldendals Den store danske

Alfa og omega for alle private, frie grundskoler, er den enkelte skoles værdigrundlag. I Danmark har forældre en grundlovssikret ret til selv at vælge et holdnings- og værdibaseret undervisningstilbud til deres barn.

"De frie grundskoler" er en samlet betegnelse for privatskoler, friskoler, lille-skoler m.v. Trods de forskellige betegnelser er der tale om det samme koncept: En selvejende institution, der driver skole inden for de rammer, der beskrives i "Lov om friskoler og private grundskoler". Det er holdningsskoler, som er båret af forskellige værdigrundlag. Fælles for dem er, at de afspejler forældregruppen.

Privatskolerne har rødder dels i real-skolen, der er et barn af 1700-tallets oplysningstid og navngivet efter "realfag" som matematik, naturlære, naturhistorie og sprog, dels i den grundlovfæstede ret til at blive undervist andetsteds end i den offentlige skole, når blot undervisningen står mål hermed.

Forældrenes ret til at vælge et holdnings- og værdibaseret undervisningstilbud til deres barn er sikret i grundlovens § 76.

Frihed – under ansvar
Fortid og fremtid – tradition og formyelse
Forpligtende fællesskaber – samarbejde
Fælles om læring – plads til alle
Faglighed – kvalitet i undervisningen
Fundamentet – værdierne

Værdier i brug

Værdigrundlaget skal eksplicit fremgå af skolens hjemmeside sammen med skolens vedtægter. Men værdierne gør først en forskel, når det er "værdier i brug" og ikke blot i teorien. Værdier som respekt, omhu, orden, grundighed, venlighed, rettidighed, selvdisciplin og evnen til at overkomme sig selv omsættes via klare rammer og forventninger.

Det personlige i det private

Ordet "privatskole" vækker hos nogle en negativ genklang. Det "private" bliver opfattet som det modsatte af "det folkelige" eller "det fælles". De, der kender privatskolerne, er mere tilbøjelige til at associere ordet "privat" med "det personlige". Hvis en privatskole var en person, ville værdierne være personens grundlæggende egenskaber. Det, at privatskolerne står for noget, har særlige holdninger til det "at lave skole", måder at gøre tingene på – at de er et reelt alternativ – er sektorens frihed – og eksistensberettigelse.

Når eleverne opnår faglige færdigheder, der er i overensstemmelse med evnerne
– når eleverne er nysgerrige og har lyst til at lære mere
– når eleverne har selv-værdsfølelse og samtidig viser respekt for fællesskabet, og når eleverne viser åbenhed, respekt for forskellighed, ansvarsbevidsthed, fleksibilitet og kritisk sans, så er det lykkedes for os på Kvikmarkens Privatskole.

Kvikmarkens Privatskoles værdigrundlag (uddrag)

At se bort fra en privatskoles værdier er som at se bort fra nogens personlighed. Derfor kan man ikke komme uden om privatskolernes værdigrundlag.

Værdierne og skolens aktører

Værdierne har betydning for alle skolens aktører. Det er tydeligt, at nogle aktører, qua deres rolle, arbejder mere bevidst med skolens overordnede værdier og mål – fx skolens ledelse. Skolernes ledelser ser værdierne som en rettesnor, og de definerer deres rolle og legitimitet ud fra værdierne.

Værdierne har betydning for forældrenes valg af skole. Det er ligeledes afgørende for skolerne, at forældrenes valg er et tilvalg.

For lærere og elever synes værdierne at være en mere ubevidst faktor. De lever og agerer på skolen ud fra værdierne. Skolens værdier beskrives som "levende i skolens hverdag".

Værdierne gør forskellen

Det lader til, at skolens værdier har en væsentlig rolle at spille i forhold til, hvordan eleverne klarer sig fagligt. Der er en række værdier – som er en del af skolens kultur, hverdag og praksis – der går igen på såkaldt højtpresterende skoler*. Værdierne siger noget om skolernes syn på det at holde skole, på deres dannelsessyn og menneskesyn:

- Faglighed
- Tradition
- Frihed
- Flid, ambition, grundighed, arbejdsomhed, engagement, personligt ansvar
- Respekt, ligeværd, forpligtende fællesskab
- Orden, tydelighed, disciplin

Vi tilbyder at stille krav

Vores vigtigste og bedste tilbud til elever og forældre er enkelt: Vi tilbyder at stille krav! Vi stiller krav til eleverne, til forældrene og ikke mindst til os selv!

Vi laver en struktureret og løbende evaluering, der er forpligtende for både elever, forældre og lærere. Den løbende evaluering er tilpasset klassetrin – i udskolingens målrettet videre uddannelse.

Randers Realskoles hjemmeside

Respekterer elever og lærere hinanden på din skole?

"Ja. For ellers kan man jo ikke være sammen!"

"Ellers ville det ikke være en ordentlig skole"

Fundamentet – værdierne

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

* Skoler med høj undervisningseffekt
(se fremhævet tekst på side 19)

Skole er en alvorlig og vigtig sag
Privatskolerne har traditionelt en stærk
faglig selvforståelse forankret mellem
tradition og fornyelse. Ønsket om at ville
gøre sit bedste ses som en positiv værdi.
Det er anstrengelsens poesi. Man finder
derfor på mange privatskoler værdier
som faglighed, tradition, disciplin og
tilbud om et forpligtende fællesskab
om børnenes faglige og personlige
udvikling.

De frie – private – grundskoler har fort-
sat et ansvar for, at der i vores samfund
bliver sat fokus på, at det at gå i skole er
en alvorlig og vigtig sag, og at målret-
tethed og vedholdenhed er det, der
tæller.

I skolen lægges kimen til, hvordan sam-
fundet udvikler sig. Det tænkes der på
ude på skolerne hver eneste dag – med
respekt for både tradition og stabilitet og
med blik for fornyelse og udvikling.

I min families tilfælde er der en
velfungerende folkeskole i lokalom-
rådet, der også kunne have udgjort
rammen for vores børn, men vi havde
et godt kendskab til en nærliggende
privatskoles værdier. Værdier som
ansvarlighed, faglighed, strukturerede
rammer og et internationalt perspektiv.
Det er formentlig ikke enestående for
netop den skole. Der er vel ikke nogen
skole – hverken folke- eller privat-

skole – der med respekt for sig selv
ikke har ansvarlighed og faglighed som
overordnet værdi. Men det, man som
forældre vælger på den frie grundskole,
er måden disse værdier tolkes, udleveres
og afspejles i undervisning og skolens
dagligdag.

Debatindlæg (uddrag), Information,
13. august 2014

Frihed – under ansvar

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fælles om læring – plads til alle

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fundamentet – værdierne

Føler du, at du hører til på din skole?

- ”Ja, for alle er søde og hjælpsomme, og så føler jeg mig hjemme. Det er bare en dejlig følelse, og så ved man, at man hører til her”
- ”Ja, for der er plads til alle”
- ”Ja, det gør jeg. Jeg er en lille smule ny, fordi jeg kom ind i 4. klasse. Men jeg er faldet godt til og har mange venner”

Det hænger i luften

Privatskolerne er holdningsskoler med alt, hvad dette indebærer. Det afspejles i værdierne. Værdigrundlaget kan signalere forskellige syn på læring og pædagogiske retninger. Det kan også signalere, at skoler bekender sig til et bestemt religiøst tilhørsforhold.

En skoles værdigrundlag vokser ud af ønsket om at starte en skole på basis af en ide om den rigtige skole til ens barn. Ideen, værdien, den pædagogiske grundholdning er det, der giver motivation og ejerskab. Ejerskabet giver børn og forældre en glæde og tilfredshed. En god skole for dem, hvis skole det er. Værdigrundlaget viser sig i skolens omgangstone, i traditioner og i det hele taget den måde, ansatte, forældre og elever færdes sammen på i hverdagen. Det ”hænger i luften”, siger man.

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Kvalitet – filosofisk kunstord indført af Cicero, afledt af latinsk qualis? 'hvorledes?' eller 'af hvilken beskaffenhed?'. Ordet kan betegne en idealforestilling eller en specificeret standard.

Kilde: Gyldendals Den store danske

Frihed – under ansvar

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fælles om læring – plads til alle

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Faglighed

Vi lægger vægt på:

- Kvalitet i undervisningen med udgangspunkt i den enkeltes udviklingspotentiale.
- At vi alle har ambitioner om at udnytte vore evner optimalt.

Uddrag af
Esbjerg Realskoles
værdigrundlag

Fortæller lærerne, hvordan du kan forbedre dig?

”Ja, de fortæller, hvad man kan gøre bedre.
Og hvad der er godt”

Faglighed er ...

Det er afgørende for privatskolerne at kunne kvalitetssikre og kvalitetsudvikle undervisningen. Det er et spørgsmål om samfundets tillid til skoleformen, om forældrenes tillid til skolen og om elevernes udbytte af undervisningen. Men man kan ikke vurdere, om noget er kvalitet, med mindre man har noget at måle op imod. På privatskolerne hænger kvalitet nøje sammen med det, som man anser for at være værdifuldt, altså værdierne.

Fagligheden er både et mål og en værdi på privatskolerne. Privatskolernes syn på fagligheden og kvalitetssikringen af undervisningen har betydning for, hvordan eleverne klarer sig. Faglighedsbegrebet tolkes ikke fuldstændig ens på privatskolerne, men der er nogle ting, som skolerne gør og har fokus på, der er ens. Man kan sige, at faglighedsidealet er det samme, selv om skolerne har forskellige pædagogiske tilgange.

Det er karakteristisk for privatskolerne, at de indretter deres undervisningstilbud efter, hvor eleverne er. Der er således forskellige tilbud om klasser, niveaudeling m.v., hvad end du som elev har faglige udfordringer eller er særligt talentfuld på et område.

Faglighed forstås grundlæggende af privatskolerne som det at give eleverne fundamentale kundskaber inden for de humanistiske, naturfaglige og praktisk/musiske fag, således at disse gøres operationelle – målet er at skabe kvalificerede og kompetente samfundsborgere. Fagligheden er udgangspunktet for selvstændighed og kreativitet. Faglighed understøtter individets og samfundets behov. Fagligheden er med til at dæmme op for dumhed og manipulation. Grundlæggende kundskaber og færdigheder giver redskaber og ballast til at være konstruktive – og til at have kritisk sans. Viden er dannelse!

At stå mål med

På de fleste privatskoler arbejdes der målrettet fagligt med undervisningsmål og opfølgning herpå. De frie skoler kan frit vælge undervisningens indhold og metode. Skolen skal dog godtgøre, at eleverne får en undervisning, der står mål med folkeskolens. At ”stå mål med” betyder, at elever, der forlader 9. klasse efter at have gået på en privatskole, skal have fået en uddannelse, der giver dem de samme muligheder, som hvis de havde valgt folkeskolen. Undervisningen skal give dem de samme muligheder for at

erhverve sig viden, færdigheder og kompetencer, og den enkelte elev skal have samme mulighed, som alle andre unge for at gå videre på en ungdomsuddannelse.

Skolerne kan vælge at benævne fagene anderledes og lade de faglige mål indgå i anderledes kombinationer og forløb, men der stilles krav om faglige discipliner og slutmål inden for det humanistiske, det praktisk/musiske og det naturvidenskabelige område. Disse krav kan opfyldes i overensstemmelse med skolens overbevisning og ønske om tilrettelæggelse af undervisningen.

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Er det cool at være dygtig i skolen?

”Johh, neeej – for det er ikke ‘cool’ – det er ‘godt!’”

Læringsfokus

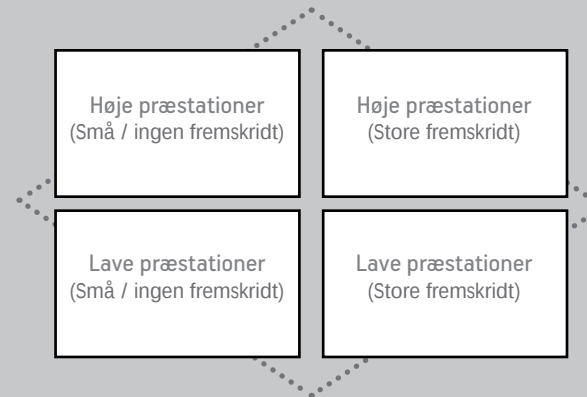
Man ser på privatskolerne en høj grad af læringsfokus. Dvs. at skolerne ser kvalitet i, at de aktiviteter, de igangsætter, skal have den ønskede effekt. Der er fokus på resultatet af undervisningen og opnåelse af mål.

Skolerne er resultatorienterede, og der er fokus på kvalitetssikring af den enkelte elevs målopfyldelse. Skolerne bruger kræfter på feedback til elever og på evaluering. Personlig feedback til eleverne, fx i forbindelse med skriftlige opgaver, opleves som et naturligt krav.

Fokus på forbedringen

Er der noget vigtigere spørgsmål for en skole at stille, end om eleverne faktisk lærer, det de skal?

Skolerne skal løbende evaluere elevernes udbytte af undervisningen. Evalueringerne danner grundlaget for, at skolen kan tilrettelægge undervisningen, så den tilgodeser den enkelte elevs behov og forudsætninger. I privatskolerne evaluering af eleverne, er der fokus på ”forbedringen”. Man er optaget af, hvordan de har udviklet sig, altså en formativ evaluering af eleverne. Det betyder, at man fx kan værdsætte et lavere udgangsniveau, når blot det er koblet med høj læringsprogression. Tilsvarende er det ikke i orden at kunne præstere et højt niveau uden en tilsvarende høj progression i læringen.

Er elevernes udbytte godt nok? Et interessant indspark i diskussionen er James Nottinghams (engelsk forsker), som problematiserer det traditionelle fokus på børnenes faglige niveau som mål for undervisningens kvalitet.

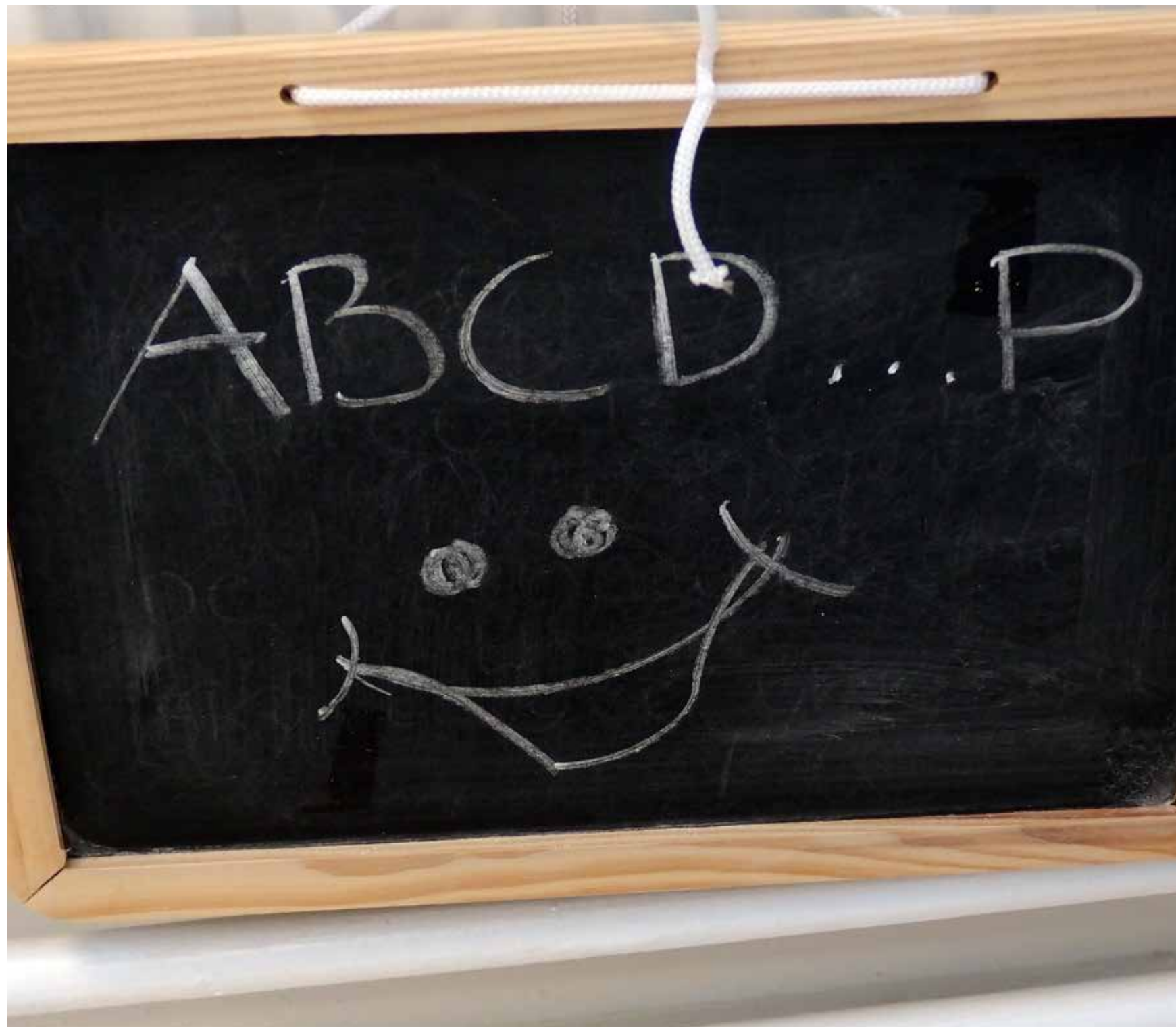
Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Evaluering og vurdering

Forældre og elever skal løbende orienteres om elevernes udbytte og evalueringsresultaterne.

Privatskolerne er ikke bange for evaluering og vurdering. Det ligger i kulturen. En kultur med rødder i Realskolerne og traditionerne knyttet til dem. Forældrenes forventninger til skolens grundlæggende værdier og traditioner kan tages med i denne betragtning.

Standpunkt

De fleste privatskoler har en form for standpunktsgivning. En del skoler giver en vurdering eller karakterer fra 1. klasse. De fleste har indført karaktergivning fra 4. klasse. Mange i alle fag. Vurde-

ringerne af eleverne indebærer minimum en faglig vurdering og en vurdering af arbejdsindsats. Det er altså gennemgående, at standpunktsvurderingerne ikke står alene, der gives udtalelser, laves handleplaner m.v. og ofte gives vurderingerne i sammenhæng med elevsamtaler, portefolie-samtaler eller skole/hjem-samtaler.

På mange privatskoler skifter samtalen mellem eleven, skolen og hjemmet karakter, efterhånden som eleven bliver ældre. Eleven bliver i højere og højere grad selv gjort ansvarlig for præsentationen af resultaterne af læringen og de nye læringsmål. Eleven sidder selv for bordenden.

For de af privatskolerne, der først giver en standpunktskarakter sent i forløbet, er det tydeligt, at man i indskoling og mellemtrin har fokus på evaluering på måder, så der er kontrol med elevernes faglige standpunkt vha. kvalitetssikringsmodeller, der bl.a. indebærer diverse obligatoriske tests, som gennemgås af faglærere og danner baggrund for handleplaner.

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

"Nothing good ever happens, when feedback is lacking"

Steve Armstrong

Hvor stor er forekomsten og udbredelsen på skolen af en række af de læringsfremmende faktorer?

- Høj egenmotivation
- Formativ evaluering af læringsforløb
- Klar målsætning
- Feedback – fra lærer til elev og fra elev til lærer
- God voksen – barn relation

John Hattie's forskningsreview
"Visible Learning" om børns læring
og læringseffekt

Bedre resultater

Det er et faktum, at børn på privatskoler gennemgående får bedre resultater. Det viser analyser, hvor man sammenligner de enkelte skolars resultater for 9. klasser, afgangskarakterer, hvor der tages højde for elevernes sociale og økonomiske baggrund. Dermed er det muligt at tegne et billede af, om den enkelte skoles elever har klaret de afsluttende prøver bedre eller dårligere end elever på landsplan med samme baggrund.

Den såkaldte undervisningseffekt viser altså, hvordan eleverne på en skole klarer sig i forhold til, hvordan man skulle forvente, at de ville klare sig ud fra forældrenes sociale-, uddannelsesmæssige og økonomiske baggrund. Privatskolerne løfter eleverne mere.

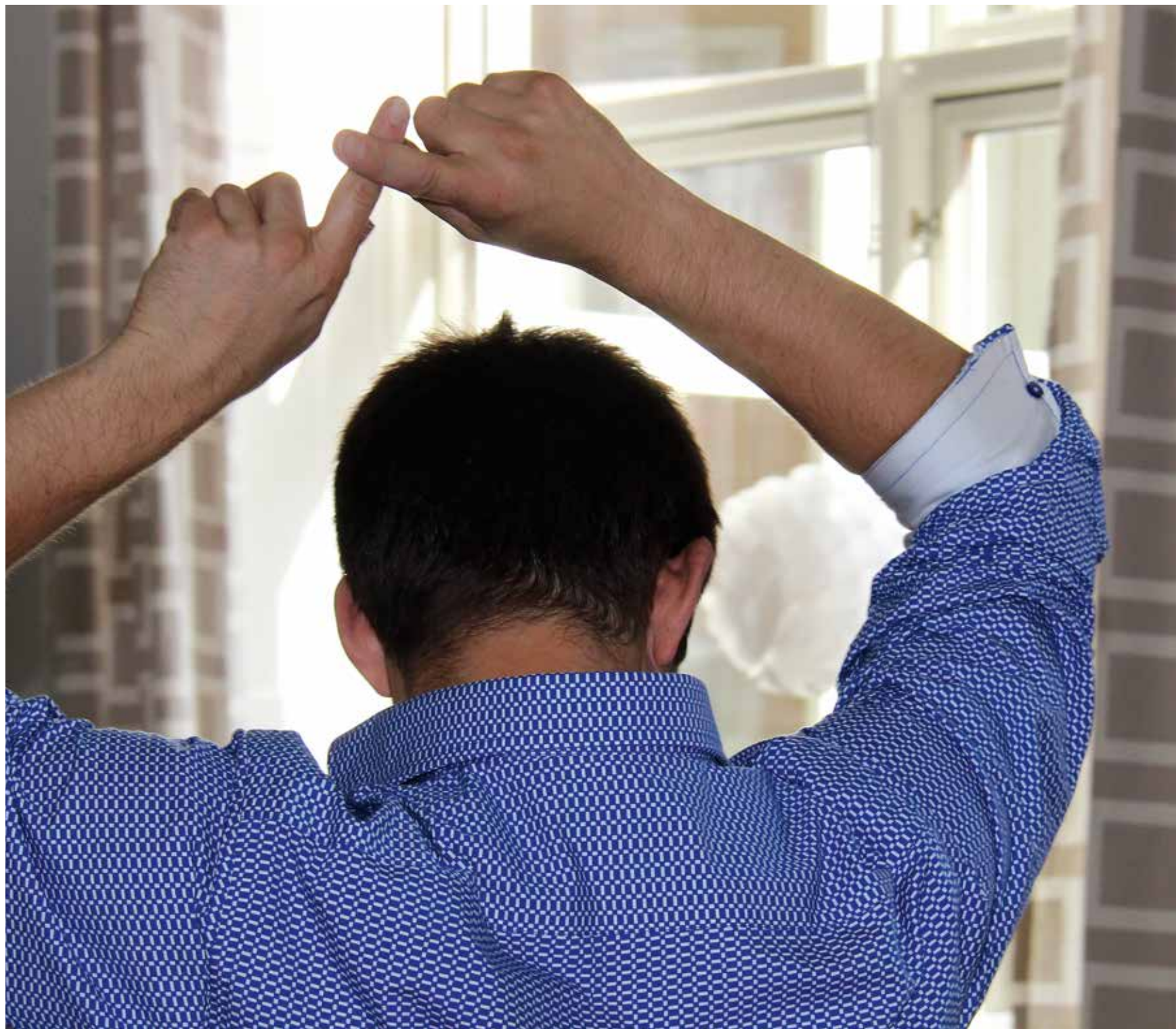
Mange, men ikke alle privatskoler lægger vægt på prøveresultater. Gruppen af frie skoler er præget af stor diversitet og rummelighed, og læringsresultater kan dokumenteres på anden vis end gennem prøver og karakterer. Elever i 9. klasse på en fri grundskole skal aflægge folkeskolens prøve, med mindre skolen har valgt at være prøvefri. En fri grundskole kan også vælge ikke at holde prøve i historie og/eller kristendom.

Prøvefri eller ej – at kunne dokumentere, hvad man har lært, er vigtigt! Sådan var det, da de første skoler med realfag blev etableret, og sådan er det også i dag.

Prøverne

Et af de bærende elementer i privatskolernes virksomhed har til stadighed været, at eleverne erhvervede dokumentation for deres viden og kunnen. Traditionen for fokus på eksamen og prøver afspejler sig eksempelvis klart i skolernes valg af navn. Endnu i dag betegner et større antal skoler sig som "realskole", også selvom realeksamen blev afholdt for sidste gang i 1978. I sektorens levetid kan man se tilbage på de private realskolars traditionsrige historie på prøveområdet, ikke mindst med hensyn til mellemskoleeksamen, almindelig forbedelseseksamen/præliminæreksamen og realeksamen.

For mange privatskoler er folkeskolens prøver altså fortsat et væsentligt slutmål for undervisningen.

Ved du, hvad lærerne forventer af dig?

”At jeg ikke bare sidder og hænger i timerne, for de ved, hvad jeg kan”

Lærerne er skolens vigtigste aktiv

Lærerne er en del af skolens frontpersonale og skolens ansigt over for elever og forældre. Som ansat på en privatskole forventes du at kunne forklare, hvorfor du træffer de undervisningsmæssige valg, du gør, og hvordan din skole adskiller sig fra skolen længere nede ad vejen. Det er vigtigt, at man kender og bruger sin skoles værdier i sit daglige arbejde, og at man er loyalt over for dem.

Når man spørger forældre, der har valgt en privatskole, hvad der har vist sig at tælle i hverdagen, er svaret: ”Lærerne er skolens vigtigste aktiv!” Og det, forældrene hæfter sig ved, er, at lærerne er dygtige både fagligt og pædagogisk, at de er gode til at få eleverne til at bestille noget, uden at det

bliver til terperi, og at de sikrer et godt undervisningsmiljø – kort sagt: Lærerne holder eleverne fast på, at det er både nyttigt og spændende at gå i skole.

Eleverne oplever høj grad af effektiv undervisningstid: Høje timetal. Lavt sygefravær hos lærerne og reel undervisning i vikartimer.

Lærerne taler det frem, at ”man kan nå langt”. Eleverne træner meget og er indforståede med det. Daglig lektielæsning er helt normalt forekommende. Om eleverne oplever lektierne som en udfordring eller en byrde, afhænger af lektiernes omfang og sværhedsgrad. Er lektierne afstemt efter elevernes viden og modenhed, er der en vis sandsynlighed for, at de vil indgå, efter hensigten, som et træningsaspekt, hvor det lærte fæstnes.

Læreren som faktor
Hvordan er en privatskolelærer? Læreren beskrives som engagerede, fagligt kompetente og arbejdsomme. De beskrives som interesserede i deres fag. Lærerne beskrives også som ambitiøse i forhold til egne ydelser- ” Man skal levere varen!”, og i høj grad i forhold til eleverne – ”Børnene skal flytte sig!”.

Skolerne prioriterer, at lærerne i fagene er linjefagsuddannede. Lærerne er bevidste om deres faglighed som en del af deres læreridentitet. Som lærer i privatskolen kan man forvente respekt om sin faglighed. En lærers hovedopgave er at undervise. Det stiller krav om stor viden både om ens fag og om formidling. Det ene er ikke mere vigtigt end det andet.

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Er dine lærere velforberedte og dygtige til deres fag?

”Ja, de kommer altid glade ind ad døren. De ved, hvad de skal og har altid overskud til noget andet”

”Min lærer, hun ved altid, hvad vi skal lave – og det er dejligt”

Store krav til lærerne

Lærernes arbejde på en privatskole er præget af et stort personligt råderum, som de skal udfylde. Lærerne har et stort, individuelt, ansvar for de opgaver, der skal løses.

Et andet karakteristisk træk for lærerne på privatskolen er deres fornemmelse af en kortere vej fra idé til beslutning: ”Her er det nemmere at få et ja og et nej”.

Den korte vej fra beslutningstager til den, der skal leve med beslutningen i praksis, kan opleves som en fordel, fordi den, der er tæt på beslutningen eller tager beslutningen har lettere ved at argumentere for den. Dette kan være med til at give ejerskab understøttet af, at beslutningerne er motiveret med baggrund i skolens værdier.

Lærerne oplever, at de kan komme igennem med deres pædagogiske ideer. Der er stærke kollektive krav på en privatskole, men også megen individuel frihed. Lærerne på skolerne ser en større værdi i de individuelle muligheder end oplevel-

sen af ”retfærdighed”. Med andre ord behøver alt ikke at være ens for alle, når bare det virker i forhold til det overordnede mål.

Et godt fagligt miljø

Ambitionsniveauet er højt på privatskolerne på indsatsområder som pædagogisk ledelse og evalueringskultur. Faktum er, at de skoler, der opnår de bedste resultater – uden at det går ud over elever og læreres trivsel – er dem, hvor fagligheden er i højsædet. Lærerne synes at trives bedst på skoler, hvor der er høj faglig kultur, hvor man kan udveksle metoder med hinanden – og på skoler, hvor skolelederne involverer sig mere i pædagogiske spørgsmål.

En kombination af et godt fagligt lærermiljø og en skoleleder, der stiller spørgsmål til lærernes tilrettelæggelse af undervisningen, giver gode resultater og trivsel hos eleverne.

Hvis du vil ændre noget på skolen, hvem vil du så tale med?

”Skolelederen. Fordi han er lederen”

Skolernes ledelser

Det er væsentlig for enhver skole at have stabile og kompetente ledere, hvis fokus både er på kontinuitet og udvikling.

God skoleledelse legitimeres ud fra skolens værdier. Den gode privatskoleleder er en tydelig leder og en visionær pædagog, der kan kommunikere skolens værdigrundlag til alle skolens parter, skabe en dynamisk og afbalanceret dagligdag, udfordre vaner og stimulere elevernes nysgerrighed og interesse for at lære mere. Lederen er skolens nøglefigur.

Leder af netop ”den” skole

Lederen skal have blikket rettet mod den virkelighed, man ønsker at skabe på netop ”den” skole? Hvad er forbundet med kvalitet? Hvordan arbejdes der med undervisningen – pædagogik og didaktik?

Lederen skal kunne argumentere for fordeling af ressourcer. Arbejdsopgaverne skal fordeles efter, hvor der er behov, og hvad der i sidste ende styrker kerneydelsen – undervisningen af eleverne. Samtidig skal lederen have fokus på medarbejderne. Hvad skaber mening og ejerskab?

Understøtte og skabe rammer
Privatskolernes ledere er ikke nødvendigvis fremme i skoene i forhold til lærernes praksis. Det er lærernes domæne. Lærerne følges, men de skal have et frirum. Lederne respekterer lærernes fagprofessionelle rum, men understøtter og skaber rammer for, at lærerne kan løfte deres opgaver på en kvalificeret måde.

At drive værdibaseret pædagogisk ledelse er ikke nemt. Det kan være nemmere at sidde og holde øje med sin computer. Det er vigtigt, at man har styr på sine tal, bygninger m.v., så længe det ikke er et alibi. Man kan godt styre ved at administrere noget, man ikke er i kontakt med, men hvis man vil skabe forandring, er man nødt til være i kontakt med det og dem, det handler om. Det er vigtigt at have åbenhed omkring undervisningen. Der skal skabes transparens og mulighed for gensidig læring, så det er muligt planlagt, bevidst og målrettet at udvikle kerneydelsen. De private skoler leverer mange gode resultater, og mange skoleledelser har målrettet fokus på udviklingen af undervisningens kvalitet.

Systematisk selvevaluering

Man bliver bedst, når man kan trække på hinanden og dele viden. Det er vigtigt, at fag-

professionelle kan bruge hinanden i faglig sparring. Evalueringen af eleverne bør være systematisk, og man bør bruge elevernes faglige resultater i forhold til evalueringen af undervisningen generelt. Det skal bruges som et pædagogisk redskab.

En lang række private skoler har valgt selvevaluering som tilsynsmodel. Det betyder, at de over en treårig periode systematisk skal evaluere, lave handleplaner og sætte mål for undervisningen på en lang række punkter. Dette bl.a. i forhold til evalueringen af elevernes udbytte af undervisningen, videndelingen blandt lærerne og arbejdet med undervisningsmålene. Selvevalueringen indeholder også ledelsens praksis i sikringen af kvaliteten af kerneydelsen. Selvevalueringen er det samme som at sætte et spejl op for sig selv. Er det her godt nok? Hvordan kan vi udvikle os?

Kerneydelsen

Kerneydelsen. Kvaliteten af undervisningen. Undervisningstilbuddet og de værdier, det bygger på. Det er det, de private skoler lever af. Skolens, bestyrelsens, ledelsens, lærernes tilgang til evaluering, evalueringspraksis i klasseværelset – og sparring og udvikling – har effekt på elevernes læring. Det giver mening at sætte fokus på disse ting. Man kan se det som en mulighed for at ændre noget. Motivere. Give gnist og gejst til at kæmpe for værdien: Faglighed

Faglighed – kvalitet i undervisningen

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Fælles om læring – plads til alle

Respekt – fra latin respectus 'seen tilbage', af respicere 'se tilbage, tage hensyn til'. Betydning: Anerkendelse af nogens eller nogets værdi, status, vigtighed, berettigelse el.lign.

Kilde: Gyldendals Den store danske

Frihed – under ansvar

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fælles om læring – plads til alle

Tolerance skal give plads og veltilpashed i fællesskabet uanset evner, størrelse, alder eller køn.

Respekt lærer alle at se muligheder i forskellighed frem for i begrænsninger. Det indebærer også videndeling, sammen bliver vi dygtigere – og ingen taler dårligt om nogen!

Omsorg er empati og blik for hinanden, men uden at besidde og omklamre.

Mod er at turde gå mod strømmen, turde sige fra og til på en ordentlig måde.

Fra opslagstavlen i en klasse, Skanderborg Realskole

Respekt synes at være en værdi, der gennemsyrrer forholdet mellem privatskolens aktører. Der skal være plads og rum til alle. RESPEKTEN får os til at se muligheder i forskellighed.

Respekt er et nøgleord på privatskolerne. Udtrykket respekt indgår eksplicit i mange skolers værdigrundlag. Værdier skaber rammer. Derfor ser skolerne det som en naturlig opgave at synliggøre de værdier, som danner positive fundamenter i skolen og samfundet. Børns meninger bygger på de værdier, som de bevidst eller ubevidst har tilegnet sig, og gennem opvæksten skærper børn og unge deres opmærksomhed på, hvilke grundlæggende værdier vores samfund bygger på.

Med udgangspunkt i elevens hverdag og en verden, der er i konstant forandring, styrkes elevens lyst til at lære og forstå, at læring gælder hele livet.

Eleven forstår, at man er en del af et større fællesskab – både lokalt og globalt – og lærer at tage ansvar for egne valg og handlinger.

Den enkelte elev er i balance med sig selv og sine omgivelser og har lyst til at bidrage til en bedre verden for alle.

Grindsted Privatskoles
pædagogiske målsætning (uddrag)

Samvær, fællesskab og demokrati

Frie grundskoler skal i henhold til loven forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Dette sker med udgangspunkt i skolernes formulerede og udtrykte grundholdning, eleverne og elevinddragelsen, mål og intentionerne med undervisningen, resultatet og udbyttet af undervisningen – og i skolens samlede virksomhed og kultur.

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Ferdernke

Oliver

Har elever og lærere fastsat regler for klassen?

”Ja, for det kan være nødvendigt, at vi ved, at her er grænsen”

”Hvis vi ikke har nogle regler, er det jo ikke trygt at gå her”

Respekten gælder ikke alene friheds- og menneskerettigheder. Den skal gennemsyre alle skolens relationer. Der skal være plads til alle. Vi er forskellige. Respekt for andre og deres meninger skal udvikles. Eleverne lærer også, at der i et demokrati er en indbygget sammenhæng mellem flertallets ret til at bestemme og en beskyttelse af mindretallet.

Selvstændighed, lydhørhed og kritisk sans
Eleverne vises, hvordan man opfører sig, så det er behageligt for alle at være sammen. Det gælder samarbejdsevne og samarbejdsvilje samt empati og indlevelsesevne. Samtidigt er undervisningen med til at udvikle og udfordre eleven til selvstændig stillingtagen, lydhørhed og kritisk sans. Eleverne skal lære at være i stand til at diskutere og argumentere for egne synspunkter.

Undervisningen på privatskolerne hviler på respekten for, at skolen er en del af et demokratisk samfund. Dens indhold og form må derfor på samme tid respektere de samfundsmæssigt fastsatte rammer og sikre eleverne kompetencer, som de kan bruge til glæde for både sig selv og omverdenen.

At være ligeværdig

Respekt bør gennemsyre forholdet mellem skolens aktører. Respekt ses i elevernes evne til at give hinanden plads, og når voksen/barn-relationerne er gode. Eleverne lægger bl.a. vægt på, at lærerne sjældent skælder ud. De lægger vægt på, at de ikke er ”lige” med de voksne, men ”ligeværdige”.

Elevers indflydelse

Elever skal inddrages i sager, der har større betydning i deres liv. Barnets rettigheder, som beskrevet i Børnekonventionen, skal respekteres.

Respekt handler også om indflydelse. Vil eleverne gå til deres elevråd, hvis de vil forsøge at ændre noget på skolen? Oplever eleverne i forhold til undervisningen, at de måske ikke ligefrem er med til at beslutte, hvad der skal ske, men at der er dialog om indhold – og at deres ideer faktisk tages med? Det er givet, at elevinddragelse har betydning for fagligheden, trivslen og samfundsenengagementet.

Samvær, fællesskab og demokrati

Tjekliste:

- Vi har aktiviteter, der understøtter elevernes evne til at identificere, bruge, forstå og håndtere forskellige følelser
- Vi arbejder med kommunikation og samværsformer, der fremmer elevernes evne til at håndtere konfliktfyldte situationer
- Vi har strukturer og organisationsformer, der understøtter elevernes evne til at indgå i sociale fællesskaber

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Samvær, fællesskab og demokrati

Tjekliste:

- Vores undervisning understøtter elevernes evne til aktivt at indgå i dialog og meningsudveksling
- Vi har aktiviteter, der giver eleverne erfaringer med at deltage i demokratiske processer
- Vi har fællesaktiviteter, der tilrettelægges, så eleverne inddrages mest muligt
- Vi skaber progression i arbejdet med elevernes medbestemmelse, så alder og erfaring tilgodeses
- Vi har et elevråd eller andre organiseringsformer, hvor eleverne kan få reel indflydelse
- Vi har retningslinjer og politikker om høring af eleverne i sager, der kan skabe større forandringer i deres liv

Er der ro i klassen?

”Ja, der er arbejdsro, ellers kan man ikke koncentrere sig”

Lysten til at lære – trivsel og motivation

Der lægges stor vægt på trivselsarbejdet på de private skoler. Og eleverne trives generelt rigtig godt. Årsagen til den gode trivsel vurderes at være læringsmiljøet. Et ordnet miljø baseret på indgåelse af aftaler og regeloverholdelse, det giver bl.a. ro i klasserne.

Der kan sættes fokus på, hvordan skolen tilrettelægger undervisningen og sine øvrige aktiviteter, så den fremmer elevernes alsidige udvikling, herunder undervisningsmiljø, meningsfuldhed, motivation, differentiering, samvær med andre, fællesskab og demokrati.

Læreren fungerer som rollemodel, når det handler om menneskelighed og gensidig respekt, og kunne tackle problemsituationer, løse konflikter og fx modvirke klikedannelse og mobning. Det er på en privatskole lærerens ansvar at sikre et undervisningsmiljø, hvor der på samme tid er plads til arbejde og leg, hvor børnene både lærer og får plads til udfoldelse. Derfor skal læreren kunne sætte grænser, så eleverne ved, hvad der er ok, og hvad der ikke er.

Trivsel er afgørende for den enkeltes velbefindende og er nært koblet til læring og udvikling. Elevernes trivsel er under påvirkning af mange forskellige forhold som bl.a. hjemmemiljøet, fritidsinteresser – og skolens undervisningsmiljø.

Mødet mellem fællesskab og individ
Trivselsbegrebet bruges ikke kun om individer, men omhandler også gruppen. Privatskolernes fokus retter sig i høj grad mod det gunstige møde mellem fællesskabet og individet – skolerne ønsker grundlæggende at være steder, hvor børn udvikler sig, udfordres og lærer – sammen.

Der er ikke tale om fællesskab på bekostning af individet. Der skal være plads til alle og respekt for forskellighederne. Det giver trivsel. Trivsel er for alle børn forbundet med at være tryk, anerkendt og at føle, at man er noget værd – både i de andres og i egne øjne. Individet påvirker og er afhængig af fællesskabet og omvendt. Hvis en gruppe skal fungere som et fællesskab, skal der være nogle fælles retningslinjer og rammer, som alle accepterer. Eleverne skal lære at indgå kompromis.

Om skolen (uddrag)

På Nyborg Private Realskole vægter vi et højt fagligt niveau – og vi værdsætter det sociale miljø i klassen, som baseres på tryk, tillid og respekt – værdier, som er en forudsætning for den gode undervisning. Endvidere er det vigtigt, at børnenes sociale udvikling stimuleres, så de bliver empatiske, harmoniske mennesker.

Der er mange trivselsforhold, som skolerne kan arbejde med bl.a. elevernes psykiske og fysiske velbefindende, deres faglige og personlige kompetencer, og elevernes oplevelse af støtte og inspiration fra omgivelserne.

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Trivsel og undervisningsmiljø

Tjekliste:

- Vi understøtter aktivt elevernes fysiske trivsel
- Vi understøtter aktivt elevernes psykiske trivsel
- Vores lærere og pædagoger har et reelt billede af elevernes trivsel
- Vi har aktiviteter, der styrker elevernes oplevelse af selvtillid og selvværd
- Vi understøtter eleverne i at sætte og nå personlige mål

Er det vigtigt for dig at blive dygtig i skolen?

🗨 "Ja, for så kan jeg leve mine drømme"

Trivsel og udfordringer

Eleverne på privatskolerne er præget af høj grad af egen-motivation. Det er rigtigt, at der stilles krav til eleverne på privatskolerne, fordi der er brug for hver eneste af dem som værdifuld samfundsborger. Men kravene om at lære noget står ikke i modsætning til lysten til at lære. Krav kan være stimulerende, og disciplin og fornøjelse kan gå hånd i hånd. Eleverne bliver dygtigere af at være engagerede og initiativrige i skolen. Det handler ikke bare om, at eleverne skal læse og regne. Det handler om, hvordan vi får eleverne til at opleve, at der er gode grunde til at lære at læse og regne, til at gøre sig umage, til at møde op i skolen og til at læse videre. Hvis eleverne trives, får de energi til at lære. Trivsel er også at møde passende modgang, at have noget at rive i og at være tvunget til at tænke ud af boksen i mødet med udfordringer. Trivsel er ikke henvist til at være noget sekundært i relation til læring.

Motivation som drivkraft

Motivation er et begreb, som beskriver den drivkraft, der får mennesker til at handle, som de gør. Man oplever at have fremadrettet

energi, en vis grad af frivillighed og ofte en oplevelse af mening ved at gøre det. Privatskolernes forventninger og krav – i passende mængder – kan ses som udtryk for tillid til, at eleven kan noget. Dette medvirker til, at eleven opbygger selvtillid og motivation til at lære nyt.

Eleverne selv ser skolen som et seriøst tilbud om at få så meget ud af timerne som muligt, og de værdsætter, at undervisningen begynder, når læreren kommer ind i klassen, og at alle møder forberedt til timerne.

Det gælder om at skabe rammer, der både fysisk og psykisk skaber de bedste muligheder for at lære. Det er grundlæggende vigtigt, at eleverne trives med hinanden, deres lærere og de faglige krav, de mødes med. Skolen ønsker at give eleven oplevelse af mening, fordi det signalerer, at eleven er betydningsfuld og ikke kan undværes i fællesskabet. Oplevelsen af at tilhøre og deltage i et fællesskab er med til at skabe en følelse af sammenhæng, der igen er med til at give børn en robusthed og evne til takling af de udfordringer, livet uvægerligt bringer med sig.

Forskelligt udgangspunkt

Elevers udbytte af undervisningen er afhængig af deres særlige forudsætninger for at lære. Det betyder bl.a., at den enkelte elevs forståelse af sine forudsætninger har afgørende betydning for udbyttet af undervisningen. Det betyder samtidig, at planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen må tage højde for elevernes forskelligheder og skabe mulighed for forskelligartede og differentierede læreprocesser. Differentiering af undervisningen finder altså sted for at komme eleverne i møde med særligt velegnede undervisningsformer og -metoder i forhold til de indlæringsbehov, de måtte have.

Svage elever og stærke elever – som ikke behøver at være de samme i alle fag eller i forhold til alle emner – har brug for forskelligt tilrettelagt undervisning. Elever, der har svært ved et emne, har ofte brug for struktur om arbejdet, gentagelse og mere tid, mens stærke elever ikke har brug for mere af det samme, men for at kunne arbejde med kritiske spørgsmål til emnet og for at kunne anvende det lærte til noget.

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Får du opgaver, som passer til det, du kan?

”Ja, sådan at jeg næsten altid får over min grænse, så lærer jeg mere”

Men elever kan også have stort udbytte af at blive undervist på samme måde i visse sammenhænge. Det afgørende kriterium er imidlertid, at den konkrete tilrettelæggelse af undervisningen sker på en måde, så eleverne bevarer lyst til at lære.

Privatskolerne har fokus på, at eleverne ikke er ens og prøver ved forskellige tiltag at tilgodese elevernes behov. Dette gælder elever med specialundervisningsbehov, men også elever med særlige talenter. Mange privatskoler indretter sig organisatorisk for at kunne møde eleverne, der hvor de er, fx med forskellige niveauer, linjer og camps m.v.

Gode betingelser for de dygtigste
TalentCampDK er et konkret eksempel på privatskolars ønske om at imødekomme behovet for at kunne tilbyde de dygtigste 10 % af eleverne i grundskolen ekstra udfordringer. Den overordnede vision for TalentCampDK er ”at skabe gode vækstbetingelser for de dygtigste i grundskolen”. Samarbejdet mellem skolerne er af uvurderlig betydning for, at det lykkes. TalentCampDK er en nonprofit-forening. Derfor går kabalen kun op, fordi

medlemsskolerne, der nu også tæller enkelte folkeskoler, beredvilligt lægger hus til talent-camps.

Inklusion
Inklusion på en privatskole er en almen pædagogisk organisation og metode, som adresserer hele klassens undervisning.

Målet for inklusion på privatskolerne er, at alle elever skal ses, anerkendes og værdsættes som de unikke personer de er, og dermed sikres en faglig, personlig og en social udvikling. At fremme forskellighed som en positiv ressource er inklusion; det modsatte af eksklusion.

Begrebet ’inklusionselever’ dækker de tidligere ’ekskluderede’ elever – altså elever, der ikke har gået i de såkaldte ”normalklasser”, men har gået på fx specialskole. På de frie grundskoler er det kun en mulighed, at specialundervisningseleverne er inkluderet i normalundervisningen. Hermed ophører i princippet relevansen af begrebet om ’inklusionselever’, eftersom alle elever uanset forskelle i funktionsmåde indgår som del af elevgruppen. Privatskolerne må ikke være specialskoler

eller have specialklasser. Privatskoler skal give specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand til de elever, der har behov for det. Specialundervisningselever er, som i folkeskolen, betegnelsen for elever med behov for mere end 9 timers støtte ugentligt. Fra 2016 åbnes der op for, at frie grundskoler kan have en særlig specialundervisningsprofil, det betyder bl.a., at skolen skal opfylde nogle særlige krav til kvalitetssikring af skolens specialundervisning.

Respekt

Hvad er det, vi vil lære vores børn? Meget! Men deriblandt at leve og færdes sammen i et fællesskab baseret på tryghed og ligeværd. Vi vil skabe rammer for trivsel og motivation for alle elever, uanset deres udgangspunkt. Det gør skolerne gennem en målrettet indsats. De skaber trygge skolemiljøer, hvor de gennem professionelle, stærkt faglige og personlige målbeskrivelser (for den enkelte og for skolen) inkluderer således, at der ofte ikke alene afsluttes med gode prøvekarakterer, men også på en måde, hvor begrebet ”mønsterbryder” måske fortæller meget mere end alle tallene.

Fælles om læring – plads til alle

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fællesskab – er rent sprogligt afledt af det oldnordiske ord "fælle(d)". Fællesskab er en samling af mennesker, der bindes sammen af noget, de har til fælles. Fællesskab kan også være sammenhold.

Forpligtende fællesskaber – samarbejde

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Frihed – under ansvar

Forældre, der vil skolen

Det særegne ved privatskolen er ambitionen om at skabe et forpligtende fællesskab mellem skole og hjem om dannelse og uddannelse, så børnene rustes til at indgå i de store fællesskaber. Det unikke ved skoleformen er netop fællesskabet i fællesskabet i fællesskabet.

Den enkelte privatskoles holdninger og værdier er den fælles genstand, der definerer fællesskabet på skolen.

Det er skolernes store force, at forældre har tillid til skolen og dens holdning – de har selv valgt den. Forældrene på den enkelte skole deler fælles ståsted med andre privatskoleforældre om dette at være opmærksom på, hvad man vil med sit liv og sine børn, dette at have abstrakte og konkrete værdier, dette at have en holdning til skole. Privatskoleforældre vil skolen.

Forældrene vælger skolen på baggrund af dens værdier. Der er en direkte afhængighed mellem forældrene og skolen. I forhold til forældrene er skolerne serviceorienterede samtidig med, at de bruger mange kræfter på forventningsafstemning med forældrene. Der stilles nemlig forventninger. Forældrene skal gå konstruktivt ind i skolen. Der er på skolerne en tydelig og klar dialog mellem skole og hjem. Når tingene ikke fungerer, bliver det gensidigt kommunikeret.

Tilvalg af skolen

Man vælger at indgå i et forpligtende samarbejde, når man indskrifter sit barn på en privatskole. Som forældre tilvælger man skolen. Man kan kalde det en form for "kontrakt" mellem barnet, forældrene og skolen – en

kontrakt, hvis indgåelse bl.a. markeres festligt den allerførste skoledag, og hvis gennemførelse dokumenteres ved dimissionsfesten for de elever, der har gennemført skoleforløbet. Kontrakten er grundlaget for samarbejdet om eleven gennem hele hans eller hendes skoletid.

Tillid er nøglen

"Kontrakten må holdes". Det er et af de afgørende træk ved skole/hjem-samarbejdet på privatskolerne. Forskelle med hensyn til forventninger, holdninger og handlemåder må derfor afklares og afstemmes, så snart de dukker op.

Tillid er et nøgleord. For at barnet skal udvikle sig bedst muligt, må der være åbenhed. Den ene part må vide, hvad den anden gør. Det er bl.a. vigtigt, at forældrene føler sig velkomne på skolen.

Kommunikationen mellem skole og hjem skal føles tilgængelig og naturlig. Det er samtidigt vigtigt med klare retningslinjer. Man skal vide, hvem man skal kontakte i forskellige situationer, og der skal være mulighed for at holde sig opdateret om både praktiske og indholdsmæssige dele af barnets skoledag.

Det er god skik, at skolen sikrer:

- At forældrene ved, hvornår, hvordan og hvem de skal kontakte i hvilke situationer
- At forældrene oplever, at skolen kommunikerer hurtigt, tydeligt og rettidigt
- At forældrene hurtigt orienteres, hvis der opstår faglige eller trivselsmæssige problemer
- At forældrene oplever, at bekymringer og kritik tages alvorligt med henblik på løsninger

Det er god skik, at forældrene sikrer:

- At skolen oplever, at forældrene er orienterede om deres barns skolegang
- At skolen ved, hvis der er væsentlige forhold i familien eller omkring barnet, der har betydning for skolegangen
- At skolen oplever, at der tages direkte kontakt til involverede medarbejdere ved utilfredshed med forhold omkring barnets skolegang med henblik på løsning
- At skolen og dens ansatte oplever forældrene som gode rollemodeller, som er positive overfor skolen og samarbejder

Klassefællesskabet

Rollemodeller

Børnene spejler sig i de voksne, derfor er det godt at reflektere over sin egen praksis en gang imellem. Vi vil gerne have, at børnene laver gode fællesskaber, men hvad bygger vi selv vore fællesskaber på? Vi skal som voksne være gode rollemodeller for børnene, når vi sætter normen for, hvordan man er sammen med andre og indgår i fællesskaber. Er det med udgangspunkt i tillid og respekt?

Børn og forældre bliver ved skolestart en del af et klasse-fællesskab. Et fællesskab som til en vis grad ikke er selvvalgt. Det er ikke et spontant opstået fællesskab. Det er et "tvunget fællesskab", der samtidig giver mulighed for at indgå i relationer, som man måske aldrig selv ville have valgt. Det stiller krav til alle. Vi er forskellige. I klassefællesskabet skal børnene lære – ikke kun faglige færdigheder, men også sociale færdigheder. De voksne omkring klassen skal være med til at lære børnene, hvordan man er sammen.

Forældrenetværk

Det sociale klima er dybt afhængigt af de mennesker, der omgiver klassen, herunder i særdeleshed forældrene. Forældrenes evne og vilje til at stå sammen om klassen og bruge hinanden som netværk er altafgørende. Et godt forældrenetværk tager ansvar for hinandens børn, vil samarbejde omkring hinandens børn, tager rygtter alvorligt og reagerer hurtigt og klogt på dem, reagerer hurtigt og klogt på akutte problemer og tager gerne andre forældre med på råd. I et godt forældrenetværk går man ikke alene med sine bekymringer.

Inddragelse i trivselsarbejdet

På privatskolerne lægges der stor vægt på trivselsarbejdet. Dette hænger i høj grad sammen med skolernes faglige profil. Forskningen viser, at den gode trivsel har særdeles stor indflydelse på, hvor dygtige eleverne bliver. Undersøgelser viser også, at når forældrene inddrages i skolens trivselsarbejde, så stiger elevernes trivsel, fællesskabet styrkes og undervisningsmiljøet forbedres. Forældre, der føler sig inddragede i skolens trivselsarbejde, vurderer både fællesskabet, trivslen og undervisningsmiljøet i deres børns klasse markant bedre, end forældre, der ikke føler sig inddragede. Privatskolerne forventer, at forældrene er villige til at samarbejde om klassefællesskabet.

Forældrene er et stærkt aktiv

Mange privatskolars aktive skole/hjem-samarbejde betyder i praksis, at forældre ved skolens særlige arrangementer deltager alle mand af hus. Man kan sige, at forældrene, når de melder deres børn ind i en privatskole, også melder sig selv ind i skolens fællesskab med "mødepligt" til forældremøder og arrangementer. Aktiv deltagelse er ikke noget, man som forældre eller elever vælger fra. Fællesskabet omkring skolen, og ikke mindst fællesskabet om klassen som enhed forudsætter, at alle deltager i det.

Sct. Joseph Søstrenes Skole (Ordrup) forventer af forældre- drene (uddrag):

- at hjemmet er sig bevidst om dets primære ansvar for barnets opdragelse
- at hjemmet loyalt og aktivt bakker op omkring skolens værdigrundlag og formål
- at hjemmet viser levende interesse for barnets liv og færd i skolen
- at hjemmet aktivt medvirker til at skabe overensstemmelse mellem rammer for klassens samvær hjemme, og de rammer der er om klassens samvær på skolen
- at hjemmet understøtter barnets trosliv
- at hjemmet tilvælger enhver elev, som skolen har valgt som værende elev på skolen
- at hjemmet medvirker til tolerance og respekt samt rummelighed over for forskellige holdninger, det være sig politiske såvel som religiøse
- at hjemmet anser skolefællesskabet samt klassefællesskabet som værende lige så vigtig en opgave som eget barns skolegang

Bestyrelsen på privatskolen

Forældre er et meget stærkt aktiv for skolerne, fordi forældrene er parate til at lægge både engagement, tid og kræfter i aktiviteter, der kommer skolen – og dermed børnene – til gode. Til gengæld har forældrene den forventning til skolen, at der skal være gode faciliteter og dygtige lærere og pædagoger, en konsekvent pædagogik og differentieringsmuligheder, så undervisningen kan tilrettelægges efter den enkelte elevs behov og forudsætninger. Som forældre kan og skal man forvente, at privatskolerne kan noget særligt. Det kan være, at skolen har en særlig pædagogisk profil, eller at undervisningen hviler på et bestemt mennessyn. Fælles for det store flertal af privatskoler er en fagligt stærk undervisning og et trykt undervisningsmiljø.

En privatskole er forældrenes skole, for det er bestyrelsen ved skolen – som oftest består af forældre – der har ansvaret for den overordnede ledelse af skolen og det økonomiske ansvar. Der er altid mindst to i bestyrelsen, som er valgt af og blandt skolens forældre, men på langt størsteparten af privatskolerne er flertallet af bestyrelsesmedlemmerne forældre. Privatskolens leder har det pædagogiske ansvar og varetager den daglige ledelse og kontakten til hjemmene.

Bestyrelsen på en privatskole har flere vigtige opgaver. Det er ikke det samme som at sidde i en skolebestyrelse på en folkeskole. En privatskoles bestyrelse kan sammenlignes med en virksomhedsbestyrelse i forhold til ansvar. Et bestyrelsesmedlem må dog ikke modtage løn eller vederlag. Det er frivilligt arbejde. Man investerer sin tid, sine evner og sit engagement, fordi man vil skolen som helhed. Desuden har man en væsentlig aktie i foretagendet. Sit eget barn.

Når det kommer til sammenligninger, er den bestyrelsestype, der ligger tættest op ad privatskolens, kommunalbestyrelsen, hvis opgave det er at forvalte skolevæsenets overordnede forhold.

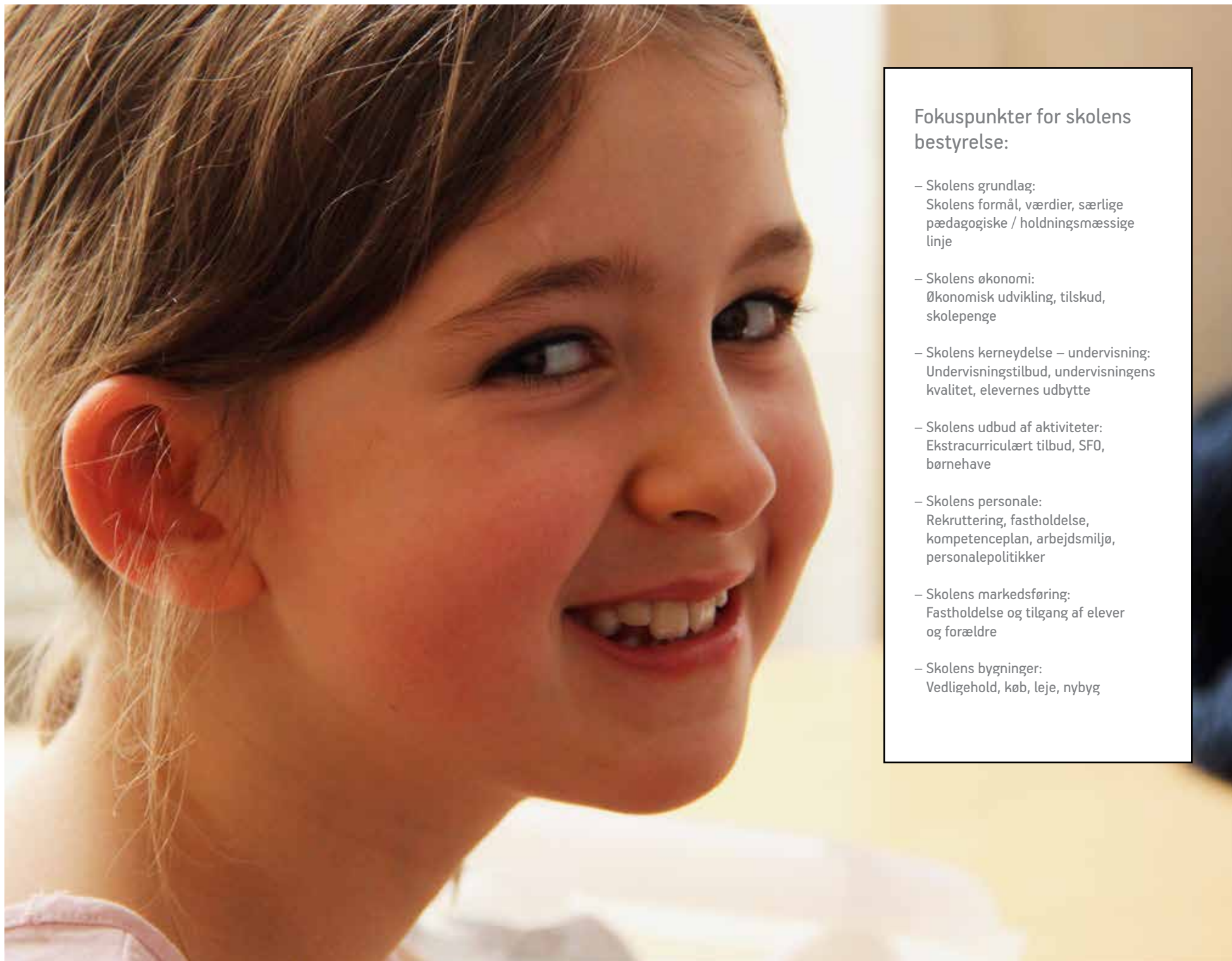
Først og fremmest er man som bestyrelsesmedlem en del af privatskolens overordnede ledelse. Konkret har man sammen med de øvrige bestyrelsesmedlemmer det overordnede ansvar for skolens administration og økonomi samt ansættelse og eventuelt afskedigelse af skolens ledere og faste medarbejdere.

Gør vi det, vi siger, vi gør?

På en privatskole har bestyrelsen en helt særlig opgave i at fastholde, fortolke og udvikle skolens værdigrundlag. Dette sker i tæt samvirke med ledelse, lærere og øvrige medarbejdere. Det er mange gange værdigrundlaget, der danner grundlag for beslutninger i bestyrelsen: Gør vi det, vi siger, vi gør? Er vi det, vi siger, vi er?

Bestyrelsens rammer og opgaver

Bestyrelsen skal sikre, at skolen er velorganiseret, har godkendte vedtægter og opfylder tilskudsbetingelserne. Bestyrelsen er formelt arbejdsgiver for skolens ansatte, den skal fastsætte skolepengenes størrelse og har ansvar for skolens budget, regnskab og revision. Bestyrelsesmedlemmerne kan og bør i øvrigt spørge ind til alle spørgsmål, der vedrører skolen.

Fokuspunkter for skolens bestyrelse:

- Skolens grundlag:
Skolens formål, værdier, særlige pædagogiske / holdningsmæssige linje
- Skolens økonomi:
Økonomisk udvikling, tilskud, skolepenge
- Skolens kerneydelse – undervisning:
Undervisningstilbud, undervisningens kvalitet, elevernes udbytte
- Skolens udbud af aktiviteter:
Ekstracurriculært tilbud, SFØ, børnehave
- Skolens personale:
Rekruttering, fastholdelse, kompetenceplan, arbejdsmiljø, personalepolitikker
- Skolens markedsføring:
Fastholdelse og tilgang af elever og forældre
- Skolens bygninger:
Vedligehold, køb, leje, nybyg

Bestyrelsen og skolens ledelse – rollefordeling
 Det er bestyrelsens opgave at sikre, at privatskolen har en kompetent og handlekraftig ledelse. Som bestyrelsesmedlem på privatskolen bør man bakke op om skolens ledelse og medvirke til, at alle spørgsmål vedrørende den daglige ledelse af skolen, herunder personaleledelsen og kontakten til forældrene, sker gennem ledelsen. Ledelsen har naturligvis en tilsvarende forpligtelse til at orientere bestyrelsen om alle væsentlige forhold, som vedrører skolens hverdag. Når der er uro på en skole, er det som oftest fordi, der er en manglende tillid mellem bestyrelsen og ledelsen/lederen.

På bestyrelsens bord

Der er store individuelle forskelle på, hvor mange årlige bestyrelsesmøder der holdes på den enkelte privatskole, og hvilke opgaver bestyrelsen behandler. På de fleste større privatskoler ligger ledelsesopgaven primært i hænderne på den daglige ledelse, og bestyrelsens opgaver er først og fremmest af strategisk karakter. På mindre frie grundskoler kan der være en tradition for, at bestyrelsen griber noget længere ind i den daglige ledelse. Det kan af og til skabe konflikt.

Der skal være en klar aftale med ledelsen om, hvilke sager og opgaver der kommer på bestyrelsens bord. Konkrete sager vedrørende enkelte elever eller medarbejdere hører som udgangspunkt ikke hjemme i bestyrelsen. Som bestyrelsesmedlem skal man altid sørge for, at alle henvendelser fra forældre mv. angående den daglige undervisning mv. lander hos dem, der er direkte involveret, nemlig lærerne eller ledelsen. Det er dem, der skal løse problemet.

Gensidig tillid

At der er overensstemmelse mellem skoleleders pædagogiske holdninger og forældrekredsens ønsker, er bestyrelsens ansvar. Skolelederen er ansvarlig over for bestyrelsen og samtidig dens vigtigste rådgiver. Skolelederen skal kunne tage beslutninger i dagligdagen i forventning om bestyrelsens opbakning. Det kræver gensidig tillid bestyrelse og skoleleder imellem, en tillid, som opbygges over tid gennem løbende dialog. Ikke sjældent bliver bestyrelsesformanden derved skolelederens nærmeste sparringspartner. Nøgleord i dette samarbejde er fortrolighed, tillid og gensidig respekt for balancen mellem bestyrelsens og ledelsens opgave og beslutningskompetence.

Hvad er vi fælles om?

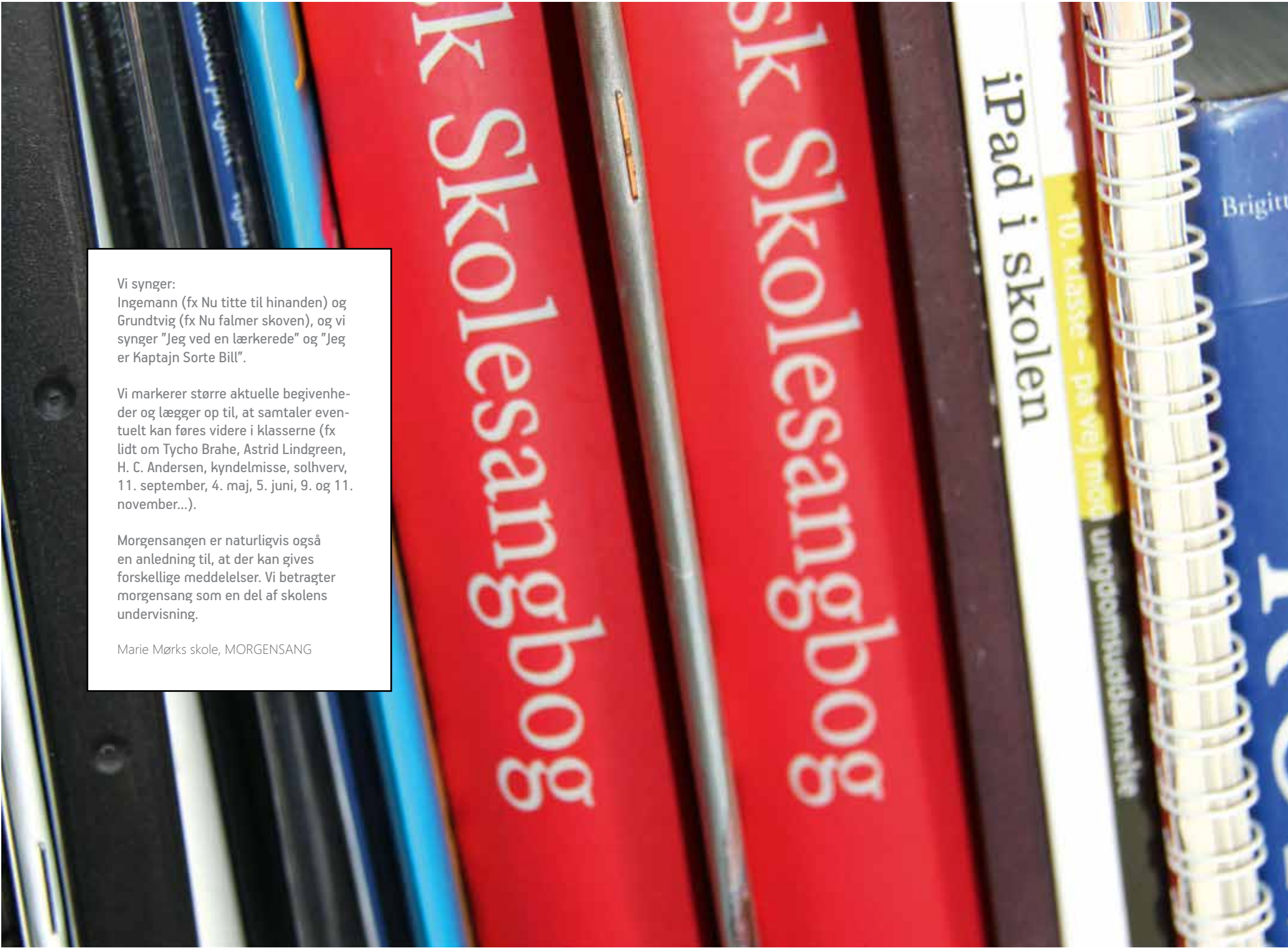
Når tingene bliver svære, hvad end det er i bestyrelseslokalet, på ledelsesgangen, på forældremødet, på lærerværelset, i klasselokalet eller i skolegården, er det vigtigt at huske, hvad vi er her for. Hvad vi er fælles om: Skole, børn, undervisning, læring – investeringen i vores fælles fremtid.

Fortid og fremtid – tradition og fornyelse

Tradition (af lat. traditio), overlevering af fx skikke, sædvaner, værdier og regler fra generation til generation.

Kilde: Gyldendals Den store danske

The background of the page is a close-up photograph of several school books and a spiral notebook. Two prominent red books with white text are in the center, both titled 'Skolesangbog'. To their right is a white book titled 'iPad i skolen' and a yellow book titled '10. klasse - på vej mod ungdomsuddannelse'. A blue spiral notebook is visible on the far right. The books are stacked and slightly out of focus, creating a sense of depth.

Vi synger:

Ingemann (fx Nu titte til hinanden) og Grundtvig (fx Nu falmer skoven), og vi synger "Jeg ved en lærkerede" og "Jeg er Kaptajn Sorte Bill".

Vi markerer større aktuelle begivenheder og lægger op til, at samtaler eventuelt kan føres videre i klasserne (fx lidt om Tycho Brahe, Astrid Lindgreen, H. C. Andersen, kyndelmisse, solhverv, 11. september, 4. maj, 5. juni, 9. og 11. november...).

Morgensangen er naturligvis også en anledning til, at der kan gives forskellige meddelelser. Vi betragter morgensang som en del af skolens undervisning.

Marie Mørks skole, MORGENSANG

Er traditioner en vigtig ting på din skole?

”Ja, skolen er gammel. Vi har gjort nogle ting i mange år, det er vigtigt, vi følger”

Traditioner binder os sammen

Vores nutid er præget af vores fortid og vores tanker om det, der sker i fremtiden.

Privatskolerne synes at have fundet den rette balance mellem samfundets krav og egne interesser. Ligeledes balancen mellem en organisation og kultur stærkt bundet op på traditioner og historie og et samfund i hastig udvikling. Skolerne bevarer det der virker, og det der skaber tryk. Samtidig er der en åbenhed over for det nye.

Nutidens private skoler har rødder i realskolen, der er et barn af 1700-tallets oplysningstid. Den frie skoletradition har ligeledes trådt tilbage til midten af 1800-tallet, hvor især N.F.S. Grundtvig som en af fædrene til 1849-grundloven var fortalende for frihed i kirke og skole.

Det at være bevidst om sin historie, hvor man kommer fra, og det at man holder traditioner i hævd, er karakteristisk for privatskolerne.

Hvad er en tradition?

Spørger man ind til traditionerne, konkretiseres de ofte med årlige arrangementer og skolens morgensang. Men man oplever også, at skolens aktører er bærere af de mere uhåndgribelige elementer, som anses for at være med til at danne en fælles erindring om fortiden; måder, skikke, kultur – værdier.

Det er de faste traditioner, der binder tingene sammen, og derfor er de vigtige at holde i hævd. Det skaber et stærkt fællesskab, at man har fælles oplevelser sammen dag for dag eller år efter år. Med den alder, som mange af privatskolerne har, giver det stof til eftertanke, hvordan traditioner er blevet videreført – og naturligvis tilpasset skolens nutid – og hvordan depechen gives videre. Så er det op til næste generation, om og hvordan de vil videreføre traditionerne.

Tradition og dannelsesidealet

Privatskolerne bevidste hævdeholdelse af traditionerne hænger nøje sammen med dannelsesidealet. Mange skoler ser det som en forpligtelse at forstærke tilværelsesoplysningen i en tid, hvor selve livet måske er mere kompliceret end nogen sinde tidligere. Sammenhænge følger ikke af sig selv. Sammenhængsløshed er måske snarere karakteristisk for det moderne samfund. Derfor er det vigtigt, at skolerne bidrager med skabelse af sammenhænge. K.E. Løgstrup, filosof, udtrykte det på denne måde:

’Jo større sammenhæng, der er i vor tilværelse, desto mere meningsfuld og menneskelig bliver den’.

Argumentet for at fastholde en tradition som fx morgensang begrundes i dannelsesmæssige aspekter i forhold til fællesskabet omkring sangen, den kulturelle og historiske arv, socialisering, fællesskabsfølelse, sangglæde, ”vi-følelsen”, identitet og den gode start på dagen. Morgensangen kan også medvirke til demokratisk dannelse – det, at kunne lytte til andre og selv bidrage, træne opmærksomheden og lære at udtrykke sig.

A photograph of two young women crouching on a paved surface outdoors. The woman on the left, with blonde hair, is wearing a light grey hoodie and dark jeans, and is pointing her right index finger at the ground. The woman on the right, with long dark hair, is wearing a grey long-sleeved shirt and dark jeans, and is holding a smartphone in her hands. They are both looking down at the phone. A yellow rope is visible on the ground to the right. In the background, there is a concrete wall and some foliage.

Århus Privatskole er "en moderne skole, som Bedstemor ville have lavet den". Det betyder, at vi vægter gode sunde lidt gammeldags værdier højt. Det kan være værdier som ordentlighed, høflighed, ihærdighed, grundighed m.m. Vi finder også elementer af den "gamle skole" værdifulde. Her tænkes på ro og disciplin samt på udenadslære som f.eks. remser, hovedstæder, tabeller m.m. som nødvendige stilladser for undervisningen, den selvstændige refleksion, og det innovative arbejde eleverne skal kunne udføre.

Værdigrundlag og mål, Århus Privatskole
(Uddrag)

Det er svært at spå om fremtiden, men ...

På privatskolerne er det fortidige som det fremtidige nærværende og virksomt i det nutidige.

Det er i Privatskolernes interesse at få uddannet dygtige samfundsborgere, der har de rette kompetencer, færdigheder og kundskaber til at klare sig i fremtiden. Det er svært at spå om fremtiden. Og ingen kender helt den verden, som vores børn skal navigere i fremover.

I en meget nærtstående fremtid vil de fleste nok opleve, at fx arbejdspladsen ikke er et fysisk sted, men snarere et netværk af personer, der forbindes globalt via informationsteknologi. Arbejdets natur ændrer sig ved hjælp af den teknologiske udvikling. Det kræver mental robusthed til at kunne håndtere en mindre fysisk forankret hverdag i et mindre trygt og genkendeligt arbejdsliv. Stærke sociale og relationelle kompetencer bliver nødvendige for at være i stand til at indgå i skiftende sociale sammenhænge i fremtiden. Interkulturelle og sproglige kompetencer bliver indlysende nødvendige, da det gør det muligt at navigere hjemmefant på et grænseløst globalt

arbejdsmarked på sigt. Dernæst bliver der behov for innovationskompetencen, som giver viden og evner inden for værdiskabende udviklingsprocesser. Og sidst, men ikke mindst, er der brug for et højt videns- og kundskabsniveau inden for alle relevante fagområder

Det sidste har traditionelt været en del af privatskolernes formål, men mange skoler har også sat internationalisering og innovation på skoleskemaet.

Ikke sove i timen

De grundlæggende værdier på privatskolerne kan meget vel vise sig at være med til at give de kompetencer, der bliver nogle af de væsentlige at få med sig fremover.

Vi har i Danmark længe haft en forestilling om, at vi takket være vore skoletraditioner lå forrest i feltet, når det gælder innovation, kreativitet og samarbejde. Som om kompetencerne bare kom af sig selv. For at elever er forberedt til morgendagens verden, har de brug for mere end at kunne mestre et repertoire af facts og procedurer.

Elever er nødt til at blive i stand til at håndtere ukendte situationer, hvor virkningerne af deres

handling ikke er forudsigelige. Når de bliver bedt om at løse problemer, hvor der ikke er en færdig strategi, skal de være i stand til at tænke fleksibelt og kreativt om, hvordan de overkommer de barrierer, der står i vejen for en løsning. Det er vigtigt ansvarsfuldt at tage bestik af tiden. Ikke at sove i timen. Men samtidigt skal man ikke ødelægge det, der virker. Gentagelse og det velafprøvede har værdi. Viden og bevidsthed om fortiden giver mulighed for at skabe brugbart nyt.

Gammelt nyt – nyt gammelt

Det er interessant, hvordan pædagogik, metoder, tankegange og værdier, som man måske har mistet over tid i den offentlige skole, og som man nu, via bl.a. reformer, forsøger at få genskabt, aldrig har været forsvundet fra privatskolerne. Det gælder bl.a. høje faglige forventninger og disciplineret klima. Privatskolerne er gode til at skabe høj egen-motivation hos eleverne. De er vant til at give feedback til eleverne og formulere klare målsætninger. De inkluderer. De selvevaluerer systematisk. Men først og fremmest skaber de ejerskab til skolen – og det at gå i skole – gennem værdier som tradition, grundighed, personligt ansvar og forpligtende fællesskab.

Frihed – under ansvar

Ansvar, når man til daglig taler om ansvar for handlinger, forudsættes det, at man må kunne forstå mennesker som personer, der har muligheden for at handle frit (hverken styrede af årsager eller ofre for tilfældigheder).

Kilde: Gyldendals Den store danske

Camille

3.Y

Gabriel
Whitney
Max
Lyra
Mohammed
Ester

Har
Philip

Idstrup Privatskoles menneskesyn

- Ethvert menneske er godt.
- Ethvert menneske er unikt med personlig integritet og et absolut umisteligt værd uafhængigt af dets handlinger.
- Ethvert menneske er socialt – og er således ubetinget afhængigt af gode relationer til andre mennesker.
- Ethvert menneske er født kreativt og har evnen til at lære, undres, reflektere, vurdere og handle.
- Ethvert menneske er forpligtet til at tage sit liv, sine muligheder og sine valg alvorligt.

Tillid er frihedens forudsætning

Privatskolerne er frie grundskoler, og friheden er en afgørende forudsætning for skolernes virksomhed. Hvad betyder det at være en fri grundskole? Et bud kunne være, at man udnytter retten til at være anderledes, samtidig med at man tilpasser sig omverdenens krav og forventninger.

At fastholde frihedsgraderne for privatskolerne er væsentligere end alt andet. Især friheden til at tilrettelægge undervisningen ud fra egne principper. Men frihedens følgesvend er ansvarlighed.

Ingen er fritaget fra at tage ansvar for egne handlinger. Dette beskriver meget godt de frie skolars vilkår.

Enhver privatskole har frihed til at angribe sine opgaver kreativt, så længe det sker uden at bryde statens og samfundets tillid. Og privatskolerne arbejder på at opfylde fællesskabets og samfundets målsætninger, så længe de får spillerum til at løse opgaverne på deres måde.

De tre grundpiller, som er afgørende for de frie skoleformer, er: Forældreretten (forældrenes ret til at bestemme, hvordan deres barn skal opdrages og undervises), mindretalsretten og skolefriheden.

Forældreretten

Forældreretten kan føres tilbage til 1100-tallet. Forældreretten forstås i dag som forældrenes ret til at bestemme, hvordan deres barn skal opdrages og undervises. Oprindeligt handlede forældreretten om børns religiøse opdragelse.

Mindretalsretten

Mindretalsretten er en del af den demokratiforståelse, som blev herskende i Danmark med Grundloven i 1849. Mindretalsretten

handler om, at flertallet har bestemmelsesretten, men at der skal tages udstrakt hensyn til mindretallene og deres mulighed for at leve i overensstemmelse med deres livssyn og samfundsopfattelse. Med baggrund i mindretalsretten har Danmark blandt andet undervisningspligt og ikke skolepligt.

Undervisningspligt betyder, at forældrene altid skal kunne godtgøre, at børnene bliver undervist. Når børnene bliver indskrevet på en fri grundskole, tager skolen ansvaret for undervisningen af børnene.

Skolefriheden

En privatskole må i modsætning til en folkeskole gerne drives ud fra bestemte værdier. Det kan fx være et religiøst, politisk eller pædagogisk værdigrundlag. Man møder på skolerne hele viften af pædagogiske holdninger til børns læring og udvikling, lige fra traditionsbestemt realskoleundervisning til frigørende, barncentreret pædagogik. Valget af pædagogisk grundholdning afspejler også skolens menneskesyn. I praksis betyder

det, at mange skoler i deres værdiformuleringer medtager udtryk som, at skolen "formidler hensyn og respekt i omgangen med andre mennesker ved at fastholde en ordentlig sprogtoner", at man "er åben for, at forældrene kan være med i børnenes skoleliv", eller at man "baserer sin undervisning på et kristent grundlag".

Skolefriheden kommer i praksis til udtryk ved, at den enkelte privatskole selv kan vælge undervisningens indhold og metoder. For privatskolerne betyder det, at man kan vælge uafhængigt af fx bestemmelserne om folkeskolens formål. Skolen skal dog godtgøre, at eleverne får en undervisning, der står mål med folkeskolens.

Skolerne har også frihed til at vælge at indlede samarbejde med medarbejdere, forældre og elever, der kan stå inde for de værdier, holdninger, traditioner og pædagogiske tankegange, som skolen står for. Skolefriheden betyder også, at skolerne selv kan bestemme elevgruppens størrelse.

Ved at kræve elevernes aktive deltagelse og give dem mulighed for indflydelse på egen situation i og omkring undervisningen, vil man opnå ansvarlige elever, der lærer at tage ansvar for egen læring, sætte egne mål og vurdere egen indsats.

Privatskolen Nakskov, Værdigrundlag

Den økonomiske frihed

De frie grundskoler er selvejende institutioner. Skolerne kan inden for meget vide rammer afgøre, hvordan skolens ressourcer, herunder det offentlige tilskud, skal anvendes i skolevirksomheden. Dog må skolens midler alene anvendes til undervisning og undervisningsrelaterede aktiviteter, og regnskabet skal indsendes til Ministeriet.

Skolepenge

Størstedelen af privatskolernes udgifter er relaterede til undervisning, fx lærerlønninger, undervisningsmaterialer foruden udgifter til skolefritidsordninger m.v. Desuden har skolerne udgifter til administration og skolens bygninger og ejendom. Kigger man på privatskolernes indtægter, kommer de fra et fastsat statstilskud pr. elev og forældrebetalingen. De såkaldte skolepenge ligger typisk omkring 15.000 kr. årligt.

Forældre til børn i privatskolen betaler til grundskolen via deres skat og derudover et ekstra beløb til deres børns skolegang i privatskole. Der er i øvrigt ingen skattegevinst for forældrene.

Hvem har ansvaret?

En privatskole er i høj grad forældrenes skole. Det betyder, at det er skolens bestyrelse – som oftest består af forældre – der har ansvaret for den overordnede ledelse af skolen og det økonomiske ansvar for skolen. Privatskolens leder har det pædagogiske ansvar og varetager den daglige ledelse og kontakten til hjemmene.

Hvor folkeskolerne i princippet er kommunernes overordnede ansvar, er det for privatskolernes vedkommende statens. Skolerne lever bl.a. i kraft af et statstilskud, og virksomheden er reguleret af en række statslige regler og bekendtgørelser. Staten fører også tilsyn med skolernes overholdelse af love og regler, skolernes økonomi og undervisningens kvalitet.

Ministeriets tilsyn

Ministeriet for børn og undervisning fører tilsyn med privatskolerne. Den del af tilsynet, der handler om kvaliteten i undervisningen, varetages af Styrelsen for undervisning og kvalitet.

For at få overblik over hele området kan Styrelsen vælge at se på, om en eller flere

skoler kræver særlig opmærksomhed, f.eks. på grund af lave karakterer ved de afsluttende prøver. Styrelsen fører altså ikke tilsyn med hver enkelt skoles undervisning hele tiden.

Styrelsens første skridt vil oftest være at gennemgå de tilgængelige oplysninger om undervisningen, der skal fremgå på skolens hjemmeside:

- Tilsynserklæringen fra skolens (certificerede) tilsynsførende eller skolens selvevaluering
- Skolens resultat af den seneste evaluering jf. § 1 b i Lov om frie grundskoler*
- Skolens opfølgningsplan i forbindelse med evalueringen
- Skolens beskrivelser af slut- og delmål samt undervisningsplaner.

Øvrige væsentlige kilder er:

- Undervisningens omfang på den enkelte skole
- Elevgennemstrømningen for de sidste to år på skolen
- Karakterer
- Overgang til ungdomsuddannelser

* Vælger en skole selvevaluering, bortfalder kravet om evaluering jf. § 1 b.

Tilsynene kan også blive sat i gang på baggrund af henvendelser til Styrelsen fra forældre eller andre. Styrelsen behandler ikke klagesager om en enkelt lærer eller en enkelt elev. Men det kan føre til et tilsyn, hvis en forælder eller en anden giver Styrelsen oplysninger om en skole, som kan skabe bekymring for kvaliteten i skolens samlede undervisning.

I nogle tilfælde får skolen at vide, at der er nogle forhold i forbindelse med undervisningen, der skal rettes op på inden for et bestemt tidsrum. Derefter føres der igen tilsyn på skolen. I ganske få tilfælde vurderes undervisningens kvalitet at være så lav, at skolen får frataget sit tilskud og retten til at være en fri grundskole.

Tilsynsførende

Skolerne skal enten vælge en eller flere eksterne tilsynsførende, eller skolen skal gennemføre en selvevaluering efter en evalueringsmodel, som er godkendt af Ministeriet.

Hvis skolen vælger en ekstern tilsynsførende, er der i Lov om frie grundskoler fastsat

regler om, hvad tilsynet indebærer, og tilsynsførende skal være certificerede. For at blive certificeret skal man have faglige og pædagogiske kvalifikationer til at kunne vurdere undervisning på grundskoleniveau. Derudover skal man deltage i et uddannelsesforløb.

Den tilsynsførende fører tilsyn med undervisningens kvalitet og vurderer, om undervisningen og elevernes faglige niveau kan stå mål med folkeskolen.

Hvert år skal den tilsynsførende overvære mindst en hel skoledags undervisning. Mange tilsynsførende vælger dog at aflægge flere og måske kortere tilsynsbesøg, som er fordelt ud over skoleåret.

Den tilsynsførende skal en gang om året aflevere en skriftlig tilsynserklæring til forældrekredsen og skolens bestyrelse om tilsynet. Det er skolens ansvar, at tilsynserklæringen bliver udleveret til skolens forældre. Tilsynserklæringen skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Selvevaluering som tilsynsform

Det er skolens afgørelse, om den ønsker at benytte tilsynsførende eller selvevaluering. Selvevalueringen skal foretages på baggrund af en af Ministeriet godkendt model, men derudover er der mange måder at gribe evalueringen an på, når det kommer til rækkefølge, tidsforbrug og fordybelse. Skolerne har alle forskellige evalueringskulturer. Men selvevalueringen åbner op for, at skolen, i egen interesse, kan få et overblik over undervisningens kvalitet og skolens virksomhed i det hele taget.

Selvevalueringen sikrer, at en skoles evaluering kan give skolens forældrekreds og bestyrelse samt Ministeriet mulighed for at vurdere, om skolen lever op til de centrale krav om undervisningen i Lov om frie grundskoler.

Selvevalueringen kan være en mulighed for at skabe et overblik, der samtidig kan være en mulighed for fordybelse. Det er ikke kun en tilsynsform, det er et udviklingsredskab for skolen.

Armslængde

Staten har over en årrække valgt at nedprioritere de frie, private grundskoler, økonomisk. Tilskuddet er faldet, så det kan mærkes på skolerne. Privatskolerne vil gerne løfte forventningerne og tage ansvaret! Men det kræver fair økonomiske betingelser.

Skolefriheden er jævnlige under pres af politikere og debattører, som tror, at reguleringer løser alle udfordringer. Et vigtigt princip i samspillet mellem lovgiverne på Christiansborg og feltets praktikere er derfor enigheden om at overholde det såkaldte armslængdeprincip: At politikerne fastsætter rammerne, men afholder sig fra detailstyring. Armslængdeprincippet har igennem tiden spillet en stor rolle for privatskolernes virksomhed, og i praksis har det vist sig, at man lokalt får den bedste skole, jo større frihed man har til selv at bestemme skolens formål og indhold.

"Frihed er det bedste guld" hedder det i første linje af en af de velkendte sange fra Højskolesangbogen, og de frie skoler står da også vagt om friheden. Naturligvis i respekt for samfundets krav og forventninger.

Forening

Forene, betydninger:

- a) Føre to eller flere dele sammen til ét hele; gøre til ét,
- b) Bringe meninger, interesser el.lign. i overensstemmelse med eller tættere på hinanden,
- c) Samle i fælles interesse eller stræben,
- d) (Være i stand til at) rumme forskelligartede egenskaber, aktiviteter el.lign.

Kilde: Den danske ordbog

Danmarks Privatskoleforening blev stiftet i 1891 under navnet Danmarks Realskoleforening. Vi er en forening, der arbejder for at udvikle og styrke den frie skolesektor og den enkelte frie skole til gavn for såvel samfundet og sektoren som for den enkelte skole. Vores mission er funderet i en anerkendelse af folkeskolen som den anden betydningsfulde del af grundskoleområdet.

Vi ønsker først og fremmest at sikre forældres og meningsfællesskabers ret til at oprette og drive frie skoler, således at private skoler afspejler befolkningens mangfoldighed i anskuelser og holdninger og i respekt for en værdifrihed, der rummes inden for rammerne af demokrati og ligeværd.

Mangesidigheden søges blandt andet fastholdt ved, at de private skoler sikres et sådant tilskud, at muligheden for at vælge en alternativ skoleform er en realistisk mulighed for alle forældre.

Danmarks Privatskoleforening må, som det væsentligste ansvarsområde overhovedet, arbejde for den bredest mulige anerkendelse af skolernes arbejde med børnenes uddannelse – og dannelse.

Der er behov for den private skole – den idé- og holdningsbårne skole. Der er brug for værdierne:

Tradition og fornyelse, frihed – under ansvar, forpligtende fællesskab, faglighed og kvalitet i undervisningen og plads til alle. Det er værdierne, der gør forskellen!

Danmarks Privatskoleforening

Ny Kongensgade 15
1472 København K

Telefon 33 30 79 30

info@privatskoleforening.dk
www.privatskoleforeningen.dk